ธนาคารแห่งประเทศไทย

3 มกราคม 2556

เรียน ผู้จัดการ

ธนาคารพาณิชย์ทุกธนาคาร

ที่ ธปท.ฝนส. (23) ว. 6 /2556 เรื่อง นำส่งประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริง (Factoring)

ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ขอนำส่งประกาศ ธปท. ที่ สนส. 20/2555 เรื่อง การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริง (Factoring) ลงวันที่ 17 ธันวาคม 2555 ซึ่งได้ลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศและงานทั่วไป เล่ม 129 ตอนพิเศษ 197 ง วันที่ 28 ธันวาคม 2555 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2556 เป็นต้นไป

สาระสำคัญของการปรับปรุงประกาศ ธปท. เรื่อง การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริง (Factoring) คือ อนุญาตเพิ่มเติมให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงประเภทที่ยังไม่มีการจ่ายหรือชำระเงินให้แก่ลูกค้าตามที่กำหนดในสัญญาจนกว่าจะครบกำหนดการจ่ายชำระหนี้ของลูกหนี้และลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ตามกำหนด (unfunded factoring) เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการดำเนินธุรกิจในปัจจุบันของธนาคารพาณิชย์ และปรับปรุงหลักเกณฑ์การกำกับดูแล เพื่อให้สอดคล้องกับการบริหารความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ซึ่งพิจารณาตามความเสี่ยงและผลตอบแทน หรือตามแนวทางหรือกฎระเบียบมาตรฐานสากลขององค์กรกลางระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งปรับปรุงสาระบางส่วนของประกาศฉบับนี้ให้มีความชัดเจนขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติ

ขอแสดงความนับถือ

ฤชุกร

(นางฤชุกร สิริโยธิน)
ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายนโยบายสถาบันการเงิน
ผู้ว่าการแทน

สิ่งที่ส่งมาด้วย ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนส. 20/2555 เรื่อง การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริง (Factoring) ลงวันที่ 17 ธันวาคม 2555

ฝ่ายนโยบายความเสี่ยง
โทรศัพท์ 0 2283 6938, 0 283 5867
โทรสาร 0 2283 5938

หมายเหตุ [ ] ธนาคารจะจัดให้มีการประชุมชี้แจงในวันที่ ..... ณ.....
[X] ไม่มีการจัดประชุมชี้แจง

ฝนสว10-กส37001 -2556103

กส 370	วันที่ 3 ม.ค. 2556

ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย
ที่ สนส. 20/2555
เรื่อง การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริง (Factoring)

---

1. เหตุผลในการออกประกาศ

เพื่อให้การประกอบธุรกิจของธนาคารพาณิชย์เป็นไปตามลักษณะของธุรกรรมอย่างแท้จริงและมีการบริหารความเสี่ยงที่เหมาะสม และเพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในการเสริมสภาพคล่องสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (small and medium enterprises: SMEs) ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ให้สินเชื่อแก่ลูกค้าที่เป็นผู้ประกอบการโดยการรับซื้อรับโอนลูกหนี้ทางการค้าจากลูกค้าซึ่งเรียกว่าธุรกิจแฟ็กเตอริงได้ตั้งแต่ปี 2547 ธุรกรรมดังกล่าวครอบคลุมถึงการบริหารบัญชีลูกหนี้ การเรียกเก็บหนี้ทางการค้า และการรับความเสี่ยงในหนี้ที่ลูกหนี้ของลูกค้าผิดนัด

เนื่องจากปัจจุบันธนาคารพาณิชย์ได้เข้ามามีบทบาทในการให้สินเชื่อเพื่อการค้าโดยการประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงระหว่างประเทศ (international factoring) เพิ่มมากขึ้น ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการดำเนินธุรกิจในปัจจุบันของธนาคารพาณิชย์ ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงได้อนุญาตเพิ่มเติมให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงประเภทที่ยังไม่มีการจ่ายหรือชำระเงินให้แก่ลูกค้าตามที่กำหนดในสัญญาจนกว่าจะครบกำหนดการจ่ายชำระหนี้ของลูกหนี้และลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ตามกำหนด (unfunded factoring) และปรับปรุงหลักเกณฑ์การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริง โดยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลดังกล่าวจะสอดคล้องกับการบริหารความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์ซึ่งพิจารณาความเสี่ยงและผลตอบแทน (risk and reward) ตามแนวทางหรือกฎระเบียบมาตรฐานสากลขององค์กรกลางระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องที่ได้มีการกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ที่เกี่ยวข้องแต่ละฝ่ายไว้อย่างชัดเจนและมีการบังคับใช้ที่เป็นสากล เช่น General Rules for International Factoring (GRIF) ซึ่งกำหนดโดย Factors Chain International (FCI) หรือ International Factors Group (IFG)

2. อำนาจตามกฎหมาย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 36 แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 **อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา 29 ประกอบกับมาตรา 31 มาตรา 33 มาตรา 36 มาตรา 39 มาตรา 41 และมาตรา 43 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย** ธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงได้ตามข้อกำหนดในประกาศนี้

ฝนสป10-กส37002-2555217

กส 370	วันที่ 17 ธ.ค. 2555

3. ขอบเขตการบังคับใช้

ประกาศฉบับนี้ให้ใช้บังคับกับธนาคารพาณิชย์ตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงินทุกแห่ง

4. ประกาศและหนังสือเวียนที่ยกเลิก

ให้ยกเลิกประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยที่ สนส. 04/2551 เรื่อง การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริง (Factoring) ลงวันที่ 3 สิงหาคม 2551

5. เนื้อหา

5.1 คำจำกัดความ

ในประกาศฉบับนี้

"ธนาคารพาณิชย์" หมายความว่า ธนาคารพาณิชย์ตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน

"ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อย" หมายความว่า ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน

"ธุรกิจแฟ็กเตอริง" หมายความว่า ธุรกิจที่ลูกค้าตกลงจะโอนหนี้ทางการค้า**ภายในประเทศหรือระหว่างประเทศ**ให้แก่ผู้ประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริง โดยผู้ประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงนั้นตกลงจะให้สินเชื่อซึ่งรวมถึงการรับที่จะดำเนินธุรกรรมอย่างหนึ่งอย่างใด**หรือหลายอย่างรวมกัน**ดังต่อไปนี้

(1) บริหารบัญชีลูกหนี้

(2) เรียกเก็บหนี้ทางการค้า

(3) รับความเสี่ยงในหนี้ที่ลูกหนี้ของลูกค้าผิดนัด

ผู้ประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงตามวรรคหนึ่งให้หมายความรวมถึงผู้ประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงอื่นซึ่งรับโอนหรือตกลงที่จะรับโอนหนี้ทางการค้าจากผู้ประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงตามวรรคหนึ่งและรับที่จะดำเนินการตาม (1) (2) หรือ (3) ของวรรคหนึ่งด้วย

"ผู้ประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงระหว่างประเทศด้านการส่งออก (export factor)" หมายความว่า ธนาคารพาณิชย์ ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้า หรือบริษัทประกัน ทั้งในและต่างประเทศ ที่เป็นผู้รับโอนหนี้ทางการค้าจากลูกค้า ซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้

(1) เป็นสมาชิกองค์กรกลางระหว่างประเทศที่ถือปฏิบัติตามแนวทางหรือกฎระเบียบมาตรฐานสากลขององค์กรกลางระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง และ

(2) ได้รับการจัดอันดับเครดิตเป็นระดับที่สามารถลงทุนได้ (investment grade) จากการจัดอันดับของสถาบันจัดอันดับเครดิตภายนอก ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยให้ความเห็นชอบตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธนาคารพาณิชย์โดย Standardised Approach (วิธี SA) ทั้งนี้ สำหรับธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าของรัฐที่ไม่มีการจัดอันดับของสถาบันจัดอันดับเครดิตภายนอก อนุโลมให้ใช้อันดับเครดิตของประเทศที่จดทะเบียนจัดตั้งแทนได้

"ผู้ประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงระหว่างประเทศด้านการนำเข้า (import factor)" หมายความว่า ธนาคารพาณิชย์ ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้า หรือบริษัทประกัน ทั้งในและต่างประเทศ ที่เป็นผู้ค้ำประกันการชำระหนี้ของลูกหนี้และอาจทำหน้าที่ให้ข้อมูลประวัติด้านเครดิตของลูกหนี้ต่อผู้ประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงด้านการส่งออก ซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้

(1) เป็นสมาชิกขององค์กรกลางระหว่างประเทศที่ถือปฏิบัติตามแนวทางหรือกฎระเบียบมาตรฐานสากลขององค์กรกลางระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง และ

(2) ได้รับการจัดอันดับเครดิตเป็นระดับที่สามารถลงทุนได้ (investment grade) จากการจัดอันดับของสถาบันจัดอันดับเครดิตภายนอก ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยให้ความเห็นชอบตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธนาคารพาณิชย์โดย Standardised Approach (วิธี SA) ทั้งนี้ สำหรับธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าของรัฐที่ไม่มีการจัดอันดับของสถาบันจัดอันดับเครดิตภายนอก อนุโลมให้ใช้อันดับเครดิตของประเทศที่จดทะเบียนจัดตั้งแทนได้

"สัญญาแฟ็กเตอริง" หมายความว่า สัญญาที่ทำขึ้นระหว่างธนาคารพาณิชย์ฝ่ายหนึ่งกับลูกค้าอีกฝ่ายหนึ่ง โดยลูกค้าตกลงโอนและธนาคารพาณิชย์ตกลงรับโอนหนี้ทางการค้าที่ลูกค้ามีสิทธิเรียกร้องเหนือลูกหนี้ เพื่อดำเนินธุรกรรมภายใต้ธุรกิจแฟ็กเตอริง และให้หมายความรวมถึงกรณีที่ธนาคารพาณิชย์รับโอนหรือตกลงที่จะรับโอนหนี้ทางการค้าจากผู้ประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงมาอีกทอดหนึ่งด้วย

"ลูกค้า" หมายความว่า ผู้ขายสินค้าหรือบริการแก่ลูกหนี้ และมีสิทธิได้รับชำระหนี้สำหรับจำนวนหนี้ทางการค้าจากลูกหนี้

"ลูกหนี้" หมายความว่า ผู้ซื้อสินค้าหรือบริการจากลูกค้าและมีหน้าที่ต้องชำระหนี้อันเนื่องมาจากหนี้ทางการค้าให้แก่ลูกค้า ซึ่งต่อมาลูกค้าได้โอนสิทธิการรับชำระหนี้ทางการค้านั้นให้แก่ธนาคารพาณิชย์ตามสัญญาแฟ็กเตอริง

"หนี้ทางการค้า" หมายความว่า เงินค่าสินค้าหรือบริการที่ลูกหนี้ต้องชำระให้แก่ลูกค้าอันเนื่องมาจากการขายสินค้าหรือบริการ **ทั้งนี้ ไม่รวมถึงการขายสินค้าหรือบริการที่มีการเปิดเลตเตอร์ออฟเครดิต (letter of credit: L/C)**

"การบริหารบัญชีลูกหนี้" หมายความว่า การจัดทำทะเบียนและ/หรือรายงานบัญชีลูกหนี้ที่ลูกค้านำมาโอนให้แก่ธนาคารพาณิชย์ตามสัญญาแฟ็กเตอริง การตรวจสอบข้อมูลเครดิตและสถานภาพของลูกหนี้ การควบคุมดูแลยอดหมุนเวียนและยอดคงค้างของลูกหนี้ให้เหมาะสม

5.2 หลักการ

การประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงนั้นเป็นธุรกรรมที่มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อระยะสั้นเพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียนแก่ผู้ประกอบการ**ทั้งการค้าที่เกิดขึ้นภายในประเทศและระหว่างประเทศ โดยที่ในปัจจุบันผู้ประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงระหว่างประเทศที่เป็นสมาชิกองค์กรกลางระหว่างประเทศจะต้องถือปฏิบัติตามแนวทางหรือกฎระเบียบมาตรฐานที่องค์กรกลางระหว่างประเทศนั้นบังคับใช้ซึ่งจะกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ที่เกี่ยวข้องแต่ละฝ่ายไว้อย่างชัดเจน** ดังนั้น ธนาคารพาณิชย์**ทั้งที่อยู่และไม่อยู่ภายใต้แนวทางหรือกฎระเบียบมาตรฐานสากลหากประสงค์จะประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริง**ต้องมีความพร้อมในด้านระบบการวิเคราะห์สินเชื่อ การบริหารความเสี่ยง การติดตามหนี้ และการจัดเก็บและประมวลผลข้อมูลเช่นเดียวกับที่ใช้ในการประกอบธุรกิจให้สินเชื่อ**โดยทั่วไป**ของธนาคารพาณิชย์ นอกจากนั้น ธนาคารพาณิชย์ต้องคำนึงถึงคุณภาพของลูกค้าและลูกหนี้เป็นหลัก มิใช่มุ่งเน้นเพียงการเพิ่มปริมาณธุรกรรม เนื่องจากปัจจัยดังกล่าวจะมีผลกระทบโดยตรงต่อฐานะและผลการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์

หลักเกณฑ์การกำกับดูแลของธนาคารแห่งประเทศไทยมุ่งเน้นให้ธนาคารพาณิชย์สามารถบริหารความเสี่ยงของตนเองได้อย่างเหมาะสม โดยธนาคารพาณิชย์ต้องมีความรู้ความเข้าใจในลักษณะธุรกรรม ธุรกิจของลูกค้าและลูกหนี้และความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างดี และมีการกำหนดนโยบายและระเบียบวิธีปฏิบัติในการประกอบธุรกิจ รวมถึงระบบงานและระเบียบการบริหารความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจนและเหมาะสมเพียงพอที่จะรองรับการประกอบธุรกิจได้ และต้องมีระบบการควบคุมภายในที่ดี อาทิ จัดให้มีขั้นตอนและวิธีการประเมินเครดิตของลูกค้าและลูกหนี้อย่างเหมาะสม เป็นต้น

5.3 คุณสมบัติของธนาคารพาณิชย์ที่จะประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริง

ธนาคารพาณิชย์ที่จะประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริง ต้องมีคุณสมบัติและปฏิบัติตามข้อกำหนดดังต่อไปนี้

5.3.1 มีฐานะการเงินและฐานะการดำเนินงานอยู่ในเกณฑ์ดี สามารถกันเงินสำรองได้ครบถ้วนและดำรงอัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์และภาระผูกพันไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดหรือสั่งการเป็นกรณีพิเศษ รวมทั้งสามารถดำรงอัตราส่วนทางการเงินต่าง ๆ ได้ตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยได้มีการสั่งการเป็นกรณีพิเศษ

5.3.2 มีระบบงาน ระบบข้อมูล และมีบุคลากรเพียงพอเพื่อรองรับการทำธุรกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ โดยบุคลากรดังกล่าวจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถ และประสบการณ์เพียงพอ

ธนาคารพาณิชย์ที่ประสงค์จะประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงต้องยื่นหนังสือแสดงความจำนงที่จะประกอบธุรกิจดังกล่าวที่ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการของธนาคารพาณิชย์ไปที่ สายกำกับสถาบันการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย โดยเมื่อธนาคารพาณิชย์ได้ยื่นหนังสือแสดงความจำนง**และเอกสารประกอบครบถ้วน**แล้ว ให้มีผลเป็นการอนุญาตเมื่อพ้นกำหนด 30 วัน นับแต่วันที่ธนาคารแห่งประเทศไทยได้รับหนังสือดังกล่าว เว้นแต่ธนาคารแห่งประเทศไทยจะมีข้อทักท้วงหรือให้ชี้แจงเพิ่มเติมเป็นลายลักษณ์อักษร ให้ถือว่าธนาคารพาณิชย์ได้รับอนุญาตเมื่อได้รับแจ้งการอนุญาตจากธนาคารแห่งประเทศไทย

5.4 ขอบเขตในการประกอบธุรกิจ

5.4.1 ขอบเขตในการประกอบธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ที่ไม่ใช่ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อย

ธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงทั้งธุรกรรมการค้าภายในประเทศและระหว่างประเทศ โดยแบ่งได้ 2 ประเภทดังนี้

(1) ธุรกิจแฟ็กเตอริงที่ผู้ประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงให้สินเชื่อโดยการจ่ายหรือชำระเงินให้แก่ลูกค้าตามที่กำหนดในสัญญาแฟ็กเตอริงทันที (funded factoring)

(2) ธุรกิจแฟ็กเตอริงที่ผู้ประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงยังไม่มีการจ่ายหรือชำระเงินให้แก่ลูกค้าตามที่กำหนดในสัญญาแฟ็กเตอริงจนกว่าจะครบกำหนดการจ่ายชำระหนี้ของลูกหนี้และลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ตามกำหนด (unfunded factoring)

ทั้งนี้ ในการทำสัญญาแฟ็กเตอริงตาม (1) และ (2) ผู้ประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงระหว่างประเทศด้านการนำเข้า (import factor) จะอยู่ในฐานะผู้ค้ำประกันการชำระหนี้ของลูกหนี้ และในการทำสัญญาแฟ็กเตอริงตาม (2) ผู้ประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงระหว่างประเทศด้านการส่งออก (export factor) จะอยู่ในฐานะผู้ค้ำประกันการชำระหนี้ให้แก่ผู้ขายสินค้า

5.4.2 ขอบเขตในการประกอบธุรกิจของธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อย

ธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยสามารถประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงได้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในประกาศนี้ โดยจำกัดขอบเขตธุรกรรมเฉพาะธุรกิจแฟ็กเตอริงภายในประเทศ ซึ่งลูกค้าและลูกหนี้จะต้องเป็นผู้ประกอบการในประเทศและมีมูลหนี้ที่จะรับโอนสิทธิเรียกร้องในการรับชำระหนี้เป็นสกุลเงินบาท ทั้งนี้ ขอบเขตการประกอบธุรกิจต้องเป็นไปตาม**ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยขอบเขตการประกอบธุรกิจและขอบเขต**

การทำธุรกรรมของธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อย รวมทั้ง ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

5.5 หลักเกณฑ์ในการประกอบธุรกิจสำหรับธนาคารพาณิชย์

5.5.1 ธนาคารพาณิชย์ต้องมีระบบการบริหารความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับการทำธุรกรรมดังนี้

(1) คณะกรรมการของธนาคารพาณิชย์ต้องมีความรู้ความเข้าใจในธุรกรรมและความเสี่ยงที่เกี่ยวข้อง

(2) คณะกรรมการของธนาคารพาณิชย์ต้องจัดให้มีระบบงานอย่างชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร โดยเป็นผู้กำหนด อนุมัติ หรือให้ความเห็นชอบ นโยบาย กลยุทธ์ ขั้นตอนการปฏิบัติในการประกอบธุรกิจ ระเบียบและวิธีการบริหารความเสี่ยง ระบบการควบคุมภายใน ระบบการจัดการ และระบบบัญชี

(3) ระบบงานที่เกี่ยวกับระเบียบและวิธีการบริหารความเสี่ยงในการประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงอย่างน้อยต้องครอบคลุมเรื่องดังต่อไปนี้

(3.1) ระบบการวิเคราะห์เครดิตของลูกค้าและลูกหนี้โดยเฉพาะกรณีการประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงแบบไม่มีสิทธิไล่เบี้ยที่ธนาคารพาณิชย์ไม่มีสิทธิเรียกร้องหรือไล่เบี้ยให้ลูกค้าชำระหนี้แทนลูกหนี้ที่ผิดนัด ซึ่งต้องมีการวิเคราะห์ข้อมูลเครดิตลูกค้าและลูกหนี้ที่จะรับโอน **ให้เป็นไปตามระบบการบริหารความเสี่ยงด้านเครดิตของธนาคารพาณิชย์** และมีระบบการกำหนดวงเงินสินเชื่อของลูกค้า โดยพิจารณาถึงหลักเกณฑ์หรือแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการพิจารณาให้สินเชื่อตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด เช่น การกำหนดเอกสารหลักฐานประกอบการพิจารณาให้สินเชื่อที่จำเป็น ได้แก่ ใบกำกับสินค้า (invoice) และเอกสารการค้าอื่น ๆ

(3.2) ระบบการติดตามหนี้ที่รับโอนมาตามสัญญาแฟ็กเตอริง ซึ่งจะช่วยให้ธนาคารพาณิชย์ทราบข้อมูลเกี่ยวกับลูกหนี้และลูกค้า เช่น ความมีอยู่จริงของหนี้ทางการค้าที่รับโอน คุณภาพการชำระหนี้ของลูกหนี้ และการปฏิบัติตามข้อตกลงการค้า

(3.3) การบริหารความเสี่ยงด้วยเครื่องมือต่าง ๆ เช่น การประกันภัย หรือการเรียกเงินประกันตามคุณภาพของลูกค้าและประเภทของธุรกรรม รวมทั้งการกระจายความเสี่ยงอันเกิดจากการกระจุกตัวของลูกค้าในภาคอุตสาหกรรมประเภทใดประเภทหนึ่ง

(3.4) ระบบการจัดเก็บข้อมูลและการจัดทำรายงานเพื่อการติดตาม วิเคราะห์ และประเมินผลการประกอบธุรกิจ เพื่อให้ธนาคารแห่งประเทศไทยสามารถตรวจสอบได้

5.5.2 ธนาคารพาณิชย์ต้องจัดให้มีสัญญาแฟ็กเตอริงเป็นหนังสือและมอบให้แก่ลูกค้าเก็บไว้เป็นหลักฐาน 1 ฉบับ เพื่อเป็นการเปิดเผยข้อมูลและทำความเข้าใจกับลูกค้าเกี่ยวกับธุรกรรม โดยในสัญญาดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีรายละเอียด**กำหนดไว้อย่างชัดเจน**ดังต่อไปนี้

(1) จำนวนวงเงินที่จะรับโอน

(2) สิทธิเรียกร้องที่จะรับโอน หรือวิธีการเลือกสิทธิเรียกร้องดังกล่าว

(3) วิธีการในการคำนวณอัตราดอกเบี้ย ค่าตอบแทนและผลประโยชน์ที่ธนาคารพาณิชย์เรียกเก็บจากลูกค้า โดยให้แนบรายละเอียดไว้กับคู่ฉบับของสัญญาที่มอบให้แก่ลูกค้า

(4) ค่าใช้จ่ายและเบี้ยปรับต่าง ๆ

(5) อายุสัญญา

ทั้งนี้ รายละเอียดตาม (3) และ (4) ธนาคารพาณิชย์อาจจัดทำเป็นเอกสารแนบท้ายสัญญาอันเป็นส่วนหนึ่งของสัญญาได้

5.5.3 การแก้ไข เพิ่มเติม หรือเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ย ค่าตอบแทน ผลประโยชน์ที่ธนาคารพาณิชย์เรียกเก็บจากลูกค้า ค่าใช้จ่าย หรือเบี้ยปรับต่าง ๆ ตามสัญญาแฟ็กเตอริงนั้น ธนาคารพาณิชย์จะต้องมีหนังสือแจ้งให้ลูกค้าทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 14 วัน ก่อนที่จะมีการแก้ไข เพิ่มเติม หรือเปลี่ยนแปลงดังกล่าว **เว้นแต่ธนาคารพาณิชย์มีการตกลงกับลูกค้าเป็นอย่างอื่น** มิฉะนั้น ธนาคารพาณิชย์จะสามารถเรียกดอกเบี้ย ค่าตอบแทน ผลประโยชน์ที่เรียกเก็บจากลูกค้า ค่าใช้จ่าย หรือเบี้ยปรับต่าง ๆ ได้เพียงเท่าที่ระบุไว้ในสัญญา

5.6 หลักเกณฑ์การกำกับดูแล

5.6.1 ธนาคารพาณิชย์ต้องกำกับดูแลการประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริง โดยพิจารณาจากความเสี่ยงและผลตอบแทนเป็นสำคัญ รวมทั้งต้องตรวจสอบดูแลให้มีการปฏิบัติตามมาตรฐานบัญชีที่ยอมรับทั่วไปและกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด และให้ถือปฏิบัติตามรายละเอียดของแต่ละประเภทธุรกิจแฟ็กเตอริงที่กำหนดในเอกสารแนบ โดยมีหลักเกณฑ์การกำกับดูแล สรุปได้ดังนี้

หัวข้อ	หลักเกณฑ์การกำกับดูแล
1. การวิเคราะห์สินเชื่อ	พิจารณาตามระบบการบริหารความเสี่ยงด้านเครดิตของธนาคารพาณิชย์
2. การรู้จักลูกค้า (KYC / CDD)	ปฏิบัติตามเกณฑ์สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.)
3. การบันทึกบัญชี	ปฏิบัติตามหลักการของมาตรฐานการบัญชีที่เกี่ยวข้อง

หัวข้อ	หลักเกณฑ์การกำกับดูแล
4. การนับลูกหนี้รายใหญ่ (SLL)	ปฏิบัติตามหลักความเสี่ยงและผลตอบแทนเป็นสำคัญ โดยการคำนวณจำนวนเงินสูงสุดที่ธนาคารพาณิชย์สามารถทำธุรกรรมแฟ็กเตอริงกับบุคคลหนึ่งบุคคลใด ให้ธนาคารพาณิชย์นับรวมกับธุรกรรมการให้สินเชื่อ ลงทุน ก่อภาระผูกพัน หรือการทำธุรกรรมที่มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อแก่บุคคลหนึ่งบุคคลใด หรือแก่บุคคลหลายคนรวมกันในโครงการหนึ่งโครงการใด หรือเพื่อใช้ในวัตถุประสงค์อย่างเดียวกัน เมื่อสิ้นวันหนึ่ง ๆ ต้องไม่เกินกว่าที่ธนาคารพาณิชย์สามารถทำได้ตามที่กำหนดไว้ในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับลูกหนี้รายใหญ่ (Single Lending Limit)
5. การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิต (RWA)	ปฏิบัติตามหลักความเสี่ยงและผลตอบแทนเป็นสำคัญ

นอกจากนั้น ธนาคารพาณิชย์ต้องปฏิบัติตามเกณฑ์การจัดชั้นและการกันเงินสำรอง การดำรงเงินกองทุน การสอบทานเงินให้สินเชื่อและภาระผูกพัน และแบบรายงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการระงับการรับรู้รายได้ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

5.6.2 ธนาคารแห่งประเทศไทยมีอำนาจยับยั้งหรือสั่งเพิกถอนการอนุญาตให้ประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงได้ ในกรณีดังต่อไปนี้

(1) ธนาคารพาณิชย์ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และข้อกำหนดข้างต้น

(2) กรณีอื่น ๆ ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยเห็นว่ากระทบกับความปลอดภัยหรือผาสุกของประชาชน

5.7 บทเฉพาะกาล

กรณีธนาคารพาณิชย์ได้รับความเห็นชอบจากธนาคารแห่งประเทศไทยให้ประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงประเภทใดอยู่ก่อนประกาศฉบับนี้มีผลใช้บังคับ ให้ธนาคารพาณิชย์นั้นสามารถประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงประเภทนั้นต่อไปได้โดยไม่ต้องยื่นหนังสือแสดงความจำนงอีก และให้ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในประกาศฉบับนี้

6. **วันเริ่มต้นบังคับใช้**

ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2556 เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 17 ธันวาคม 2555

ประสาร ไตรรัตน์วรกุล

(นายประสาร ไตรรัตน์วรกุล)

ผู้ว่าการ

ธนาคารแห่งประเทศไทย

การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริง

1. คำจำกัดความ

"สัญญาแฟ็กเตอริงแบบมีสิทธิไล่เบี้ย (with recourse)" หมายความว่า สัญญาแฟ็กเตอริงที่ธนาคารพาณิชย์มีสิทธิเรียกร้องหรือไล่เบี้ยให้ลูกค้าชำระหนี้แทนลูกหนี้ที่ผิดนัด

"สัญญาแฟ็กเตอริงแบบไม่มีสิทธิไล่เบี้ย (without recourse)" หมายความว่า สัญญาแฟ็กเตอริงที่ธนาคารพาณิชย์ไม่มีสิทธิเรียกร้องหรือไล่เบี้ยให้ลูกค้าชำระหนี้แทนลูกหนี้ที่ผิดนัด

2. หลักเกณฑ์การกำกับดูแล

ธนาคารพาณิชย์ต้องกำกับดูแลการประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงโดยพิจารณาจากความเสี่ยงและผลตอบแทนเป็นสำคัญ รวมทั้งต้องตรวจสอบดูแลให้มีการปฏิบัติตามมาตรฐานบัญชีที่ยอมรับทั่วไปและกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด โดยมีหลักเกณฑ์การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงแต่ละประเภท ดังต่อไปนี้

2.1 <u>ธุรกิจแฟ็กเตอริงภายในประเทศ</u>: ให้ถือปฏิบัติดังนี้

	กรณีสัญญาแฟ็กเตอริงแบบมีสิทธิไล่เบี้ย	กรณีสัญญาแฟ็กเตอริงแบบไม่มีสิทธิไล่เบี้ย
1. การวิเคราะห์สินเชื่อ	ให้พิจารณาตามระบบการบริหารความเสี่ยงด้านเครดิตของธนาคารพาณิชย์	
2. การรู้จักลูกค้า (KYC / CDD)	ให้ทำความรู้จักกับลูกค้าที่ติดต่อกับธนาคารพาณิชย์	
3. การบันทึกบัญชีลูกหนี้	ให้บันทึกลูกค้า	ให้บันทึกลูกหนี้
4. การนับลูกหนี้รายใหญ่ (SLL)	ให้นับลูกค้า	ให้นับลูกหนี้
5. การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิต (RWA)	ให้ใช้น้ำหนักความเสี่ยงของลูกค้า	ให้ใช้น้ำหนักความเสี่ยงของลูกหนี้

ทั้งนี้ กรณีธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงภายในประเทศและมีผู้ค้ำประกันการชำระหนี้ของลูกหนี้ ให้ใช้หลักเกณฑ์การกำกับดูแลเช่นเดียวกับการทำธุรกรรมการค้ำประกันทั่วไป

2.2 ธุรกิจแฟ็กเตอริงระหว่างประเทศ: ให้ถือปฏิบัติดังนี้

2.2.1 กรณีสัญญาแฟ็กเตอริงแบบมีสิทธิไล่เบี้ย: ให้ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การกำกับดูแลเช่นเดียวกับการทำธุรกรรมแฟ็กเตอริงภายในประเทศ ตามข้อ 2.1

2.2.2 กรณีสัญญาแฟ็กเตอริงแบบไม่มีสิทธิไล่เบี้ย

(1) กรณีที่มีผู้ประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงระหว่างประเทศด้านการนำเข้า (import factor) เป็นผู้ค้ำประกันการจ่ายชำระหนี้แทนลูกหนี้หากผิดนัดชำระหนี้: ให้ถือปฏิบัติดังนี้

(1.1) สำหรับธนาคารพาณิชย์ที่ทำหน้าที่เป็นผู้ประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงระหว่างประเทศด้านการส่งออก (export factor)

	ประเภท funded factoring	ประเภท unfunded factoring
1. การวิเคราะห์สินเชื่อ	ให้พิจารณาตามระบบการบริหารความเสี่ยงด้านเครดิตของธนาคารพาณิชย์	
2. การรู้จักลูกค้า (KYC / CDD)	ให้ทำความรู้จักกับลูกค้าที่ติดต่อกับธนาคารพาณิชย์	
3. การบันทึกบัญชีลูกหนี้	ให้บันทึกผู้ประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงระหว่างประเทศด้านการนำเข้า (import factor)	ให้เปิดเผยภาระผูกพันที่ธนาคารพาณิชย์จะจ่ายหนี้ทางการค้าให้กับลูกค้า
4. การนับลูกหนี้รายใหญ่ (SLL)	ให้นับผู้ประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงระหว่างประเทศด้านการนำเข้า (import factor)	
5. การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิต (RWA)	ให้ใช้น้ำหนักความเสี่ยงของผู้ประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงระหว่างประเทศด้านการนำเข้า (import factor)	ให้ใช้น้ำหนักความเสี่ยงของผู้ประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงระหว่างประเทศด้านการนำเข้า (import factor) ในการคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธุรกรรมนอกงบดุลประเภทภาระผูกพันอื่น (CCF 100%)

(1.2) สำหรับธนาคารพาณิชย์ที่ทำหน้าที่เป็นผู้ประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงระหว่างประเทศด้านการนำเข้า (import factor)

	ประเภท funded factoring และ ประเภท unfunded factoring
1. การวิเคราะห์สินเชื่อ	ให้พิจารณาตามระบบการบริหารความเสี่ยงด้านเครดิตของธนาคารพาณิชย์
2. การรู้จักลูกค้า (KYC / CDD)	ให้ทำความรู้จักกับลูกหนี้ที่ติดต่อกับธนาคารพาณิชย์
3. การบันทึกบัญชีลูกหนี้	ให้เปิดเผยภาระผูกพันที่ธนาคารพาณิชย์มีต่อผู้ประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงระหว่างประเทศด้านการส่งออก (export factor)
4. การนับลูกหนี้รายใหญ่ (SLL)	ให้นับลูกหนี้
5. การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิต (RWA)	ให้ใช้น้ำหนักความเสี่ยงของลูกหนี้ ในการคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธุรกรรมนอกงบดุลประเภทภาระผูกพันอื่น (CCF 100%)

(2) กรณีอื่นนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ใน (1)[1]: ให้ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การกำกับดูแลเช่นเดียวกับการทำธุรกรรมแฟ็กเตอริงภายในประเทศ ตามข้อ 2.1

---

[1] เช่น 1) กรณีที่ไม่มีผู้ค้ำประกันการจ่ายชำระหนี้แทนลูกหนี้หากผิดนัดชำระหนี้ 2) กรณีที่ผู้ค้ำประกันการจ่ายชำระหนี้แทนลูกหนี้ไม่ใช่ผู้ประกอบธุรกิจแฟ็กเตอริงระหว่างประเทศด้านการนำเข้า (import factor) หรือ 3) กรณีที่ผู้ค้ำประกันการจ่ายชำระหนี้แทนลูกหนี้เป็นผู้ขายประกันการส่งออก (export credit insurance)